

## פרשת קרח

1

(ח) לך נתתים למשחה. מצינו כ"ד מתנות כהונה. וכבר כתב בחובות הלבבות<sup>34</sup> שכנגדם מצינו מצות כהונה ולויה כ"ד. אם כן ודאי ישנם כ"ד אופנים של יחש שמתחששות פעולות הכהנים מורי התורה על העם, ויסוד כל יחש הוא מחובר בקיומו עם כבוד הכהנים המורים. על כן נקראו מתנות כהונה "עבודת מתנה"<sup>35</sup>, ו"למשחה"<sup>36</sup> לגדולה. וביארתי במקום אחר<sup>37</sup> שמשום הכי נקראו החולין 'שירים', להורות שהעיקר יחשב בעיני האדם מה שנותן לכהני ד' המאירים אור תורת ד' בעולם, ולא די בהנתינה לבדה, כי אם צריכה קריאות שם וקדושה, כדי שירגיש עם נתינתו רגש כבוד להכהן המקבל, בההוראה שאכילתו היא נעלה ומקודשת מה שאינה ראויה לזר. נמצא שבכלל הנתינה אינה דיה לבדה כי אם שתעשה גם כן רושם של כבוד, שבזה יכיר העם ערך רוממות קדושת התורה ועוצם ההצלחה שיש להולכים בדרכיה.

עין איה ברכות, ג, כו.

34 שער עבודת אלוהים, סוף פרק ג. 35 במדבר יח, 36 שם ש.ח.

(יב) ויאמרו לא נעלה. שתצילנו היום וככל יום, מעזי פנים ומעזות פנים. עזי הפנים הם העומדים בכל דור נגד יסוד התפשטותה של הקדושה העליונה ודעת ד' בעולם, הם הם הנפשות הבאות מאותם הדורות, שהיו ראויים להיות לפני מתן תורה, אשר קומטו בלא עת<sup>19</sup>, כלומר, אלה שהם בכל מהותם נגד התורה והשפעת קדושתה בעולם. והנה הטבע הגס של העולם הוא ממולא מעזי הפנים הללו, שהרי רק לאחר אלף דור היתה התורה ראויה להנתן, ולא נתנה לאחר כ"ו דור כי אם מפני שראה הקב"ה שאי אפשר לעולם להתקים בלא התורה, ואלה אשר קומטו בלא עת הלא הם הם שהקב"ה שתלן בכל דור ודור, שהם הם עזי הפנים שבכל הדורות, אין שייך לומר עליהם "שתרחיקני מהם". הריחוק אינו מועיל בדבר, שכל הסביבה כולה של החיים ההווים היא טבועה בו בתכונת הגסות החמרית ההוה בעולם. אבל הצלת צריכים: שתצילני מעזי פנים. ועיקר ההצלה כאן אינה הצלה גופנית כי אם רוחנית. ומעזות פנים, שלא יושפע שום דבר מעזות הפנים עלי חס ושלום.

והתפלה הזאת היא צריכה וחודרת מאד, מאחר שאור התורה, שהוא ההיפוך מכל השאיפה של עזות הפנים, שעזי הפנים שבכל דור הם מחזיקים בה, הרי היה באמת צריך להתאחר בגלוי, ואם כן התכן של עזות הפנים הרי הוא המצב הראוי להזמן החשוך, כל זמן שאור התורה אינו ראוי עדיין להתגלות בכל זהרו ואורו הבהיר. וכמה זכות ותפלה צריכים להנצל מהשפעה רעה ומשחיתה כזו, כשנתונים בתקופת זמן כזה, שהיא ראויה להיות שולטת בנפש האנושית, של ההוה, המלא עדיין מחשכים, שבודאי צריכים הם, ביחוד היחידים, לתפלה חודרת, להצילם מעזי פנים ומעזות פנים, ברצון הקדוש העליון ברוך הוא.

למחשבותי, ח"א

(לא) כי שכר הוא לכם חלף עבדתכם. שלש מדות ישנן בבעלי הנפש, המשפיעים על בני דורם מאוצר רוחם, ושלתן נאחזות הן במדתה של הדוגמה העליונה, שדרכי העבודה האלהית, ברוחה הפנימי, שהיא התכונה של הדבקות האצילית, מתפרטות בה, והן מוצאות להן מקום בשרשי היסוד של עבודת הלויה, הכהונה, ועל גביהם מדתו של משה עבד ה'.

העבודה של המשמעת הפשוטה, שהצד התחתית שלה הוא דרוש וקבל שכר, והיא הולכת ומתעלה בדרכה, זאת היא עבודת הלוים, "כי שכר הוא להם חלף עבודתם". כשהיא מתעלה אין עיניה נטויות אל השכר, אבל סוף עיניה היא משמעת פשוטה ותמימה.

אנשי הרוח, אשר בידם נתונים המפתחות של אוצר החיים הלזה, הם הנם כל העובדים בקודש, המזכירים את ד', בתורה, במוסר, בהוראה ישרה, בהלכה והגדה. אותם המושפעים מהם, מושפעים הם משפעת

התורה, המתגלה על פיהם, בתור צינור ומעבר הגון. המקשיבים זוכים במשמעתם הברה, והם מזכים את מזכיהם גם כן, בדרך שכר שחלף העבודה. זהו יחש לויי, שומר השערים מבחוץ, ומרים קול בשיר וזמרה. למעלה מזה היא העבודה הפנימית, שהיא מסתכלת ברזי עולם, והיא מפרנסת את הקודש שלמעלה, ברז הנאצל של "תנו עז לאלהים"<sup>69</sup>, וישראל מפרנסים לאביהם שבשמים, ובזמן שהם עושים רצונו של מקום הם מוסיפים כח בגבורה של מעלה.

ולעומת תוכן זה בעבודת הקודש של טהורי הנשמה, צדיקים יסודי העולם, שהמתדבק בהם הרי הוא מתדבק בשכינה, וכל המתדבק במ מוסיף בהם כח וגודל, נהרה וחיי עלמות, זאת היא מדתן של כהנים, "עבודת מתנה אתן את כהונתכם"<sup>70</sup>, "וקדשתו כי את לחם אלהיך הוא מקריב, קדוש יהיה לך"<sup>71</sup>. למעלה מכולם היא מדתו של משה, רועה נאמן, שענינו ולבו רק אל צאן עמו, "ויזכר ימי עולם משה

6

5

10

4

30

10

9

מתלמידיו של משה עבד ד', העומד תמיד מוכן להופיע ולהשפיע, ולא לקבל מאומה, אפילו ברכה רוחנית ואצילית, כי "ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו, כליל תפארת בראשו נתת לו"<sup>75</sup>.

וזהו מקורה של תורת אמת, שבאורה כל יצור נברא יראה אור וחיים, והתפארת זו מתן תורה<sup>76</sup>, שהיא תומכת כל זרועות עולם, ואינה צריכה להתמך, "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור"<sup>77</sup>.

אורות הקודש ג, רא.

עמו, איה המעלם מים את רועה צאנו<sup>72</sup>, דוגמתו היא התכונה העליונה, שאין כל עולמים כדאים לה, לא פרנסה ולא תוספת גדולה, כי אם דעה בהירה ואספקלריא המאירה, שכל השפע והטוב בטלים לגבה יותר משרגא בטיהרא. ואור עליון זה מאיר את כל המחשכים ומנהיר את כל נאות צדיקים, כשמשא דנהרא על כל מחשכי ארץ ועל כל כוכביא ומזלי כלהון, "אשרי העם שככה לו"<sup>73</sup> בגימטריא משה, "אשרי העם שד' אלהיו", "ועתה אמר ד' יוצרי מבטן לעבד לו"<sup>74</sup>, להיות עדי עד

8  
17  
(יב) כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן. הצורה התמציתית של כל סדרי חיי החברה על פי המטבע האלהית המתאמת אל החיים, המרחבת אותם, מטרתם ומרוממתם אל החופש ואל הרכוז של כל האמצעים העושים את החופש למתנה טובה באמת, גנוזה היא במערכה של המצוות התלויות בארץ, במקדש ובממלכה השלמה הישראלית, בהם ובסדריהם, עם סגולת הנבואה המיוחדת לאומה במלוי צביונה, שהיא מצפה תמיד לשיבתה אליה בצורה מאירה, שתשפיע עליה את כל הטוב של העבר, עם חדוש כח גדול לפי העתיד וחדושי הרבים בעולם ובחיים. העתיד איננו פוסק מלתבע את תפקידו מן ההוה, וההוה מתמלא ענין כפי ידיעתו שהעתיד נזקק אליו, איננו נעשה בזה רק בטל אל העתיד, כי אם הוא מתמלא על ידי זה בכל צביונו ועצמו, וההכללה בתוך שאיפת העתיד ורום מעמדו מוסיפה לו עדנה וגבורה חיה. לכן מלאי חיים הם לנו הזכרונות האצורים בזכר שאנו עושים, על פי המסורת ועל פי תקון סופרים, על פי קבלת אבות מקדם או על פי שריד מעיקר חיוב דין תורה, לפי התפצלות ההכרות המתפרדות בשיטות המעשיות של חכמת ההלכה לכל המצוות התלויות בארץ.

הדברים נראים לנו עתה כמצומקים, צורה דלה יש להם עתה מבחוץ, אבל חיים וענין רב הם מלאים מבפנים. אנו מקיימים את נתינת המעשרות ע"י תקון שאין בו הפסד גדול לנו, ולא ריוח גדול למקבל, מברכים ומפרישים, ופודים את המעשר השני, הראוי להאכל בקדושה בעיר המרכזית הקדושה והחיה, המקום אשר בחר ד', לב האומה לכל זרמי חייה, "משלמים פרים שפתינו"<sup>41</sup> בשפך שיח תחת סדרים חיים במשטר חי וקים, המלא הוד ויפעה, שירה וזמרה, עז וחדוה. אבל אלה הגרגרים הזעירים כח צמיחה גדול גנוז בהם, אל כל מה שהם עורגים, מכל מה שהם צומחים בעבר, ואת כל מה שהם עתידים להצמיח להבא. כל זה כלול בהם באופן טפוס, וכן הם פועלים בחשאי על הנשמה המקיימת, פועלים להלהיב בהתמדה אש קדש לאהבת הארץ באלה המניות של קדושה, ביתרון האלהי, הדתי, הלאומי,

10  
ואון בן פלת. שמו של און בן פלת נזכר רק בפסוק הראשון, ואחר כך אין עליו שום מלה. יש מסורת מעניינת אצל חז"ל<sup>25</sup>: אשתו היתה צדקת והוא ניצל בזכותה. בהתחלה הוא נגרר אחרי החבורה אבל אשתו התחננה לפניו שהוא יצא מהמחלוקת, אך הוא לא יכול היה להפסיק. הוא אמר לה: עוד מעט יבואו לקרוא לי. ענתה לו אשתו: אשב בחוץ בצורה מחוצפת, בפריצות, בפיזור שערות, ומכיון שהם צדיקים הם יראו זאת ויברחו, ואמנם כך היה. גם בדורות הקודמים וגם עכשיו בעלי המחלוקת הם "צדיקים". חז"ל קוראים להם רשעים, אבל הם "צדיקים". בזכות החכמה של אשתו, ניצל און בן פלת וסולק מן החשבון.

שיחות הרצ"ה במדבר, 195.

9  
והמוסרי, הכלול בכל המעשים הללו, ומחנכים את העם בימי שפלוחו לרוח גדלו. זאת השכיחה כנסת ישראל ובניהבוניה ולא חדלה להגשים את זכרונות חייה אלה בפעל, כמה שאפשר לה בארצות נודה, ובצורה יותר נכרת ומתפשטת בשובה באיזו צורה שהיא אל מקומה, אל חבל נחלתה.

10  
ההוד והפאר המיוחד, שיש במצוות התלויות בארץ, כשהן מתקיימות עכשיו בארץ ישראל על ידינו, ע"י אותו החיל החלוץ ההולך ובונה את ארץ האבות, ומכין אחרית ותקוה יותר חזקה ויותר בהירה לדור יבא, מתגלה הוא לנו מתוך עז חפצנו הפנימי, המפעם בקרב נשמתנו, להעמיד את צביון אומתנו על ארץ אבותינו במלא תארה, בכל שרטוטיה וקויה המשלימים את תכונתה, המגלים ומבליטים שזאת היא אומתנו אנו בערכה הרם המקורי, בגויתה, בנפשה, ברוחה ונשמתה. לזאת אנחנו שואפים לחדש עלינו ימים קדמונים, כימי עולם וכשנים קדמוניות. הנה ישנו שנת תרדמה משך גלות ארוכה וקשה מאד. כחותינו הלאומיים נשארנו אז בלועים בקרבנו

11  
פנימה, מבחוץ הכל נעשה מקומט מזוקן, אבל מבפנים טל החיים הולך זורם. כשם שהמצוות המעשיות בכללן בכל מלואיהן הלכו עמנו בגולה, ושמרו לנו בה את לח חייו ואת חותם רוחנו, על פי עצמותנו הפנימית, הביאו אותנו לאלה ימי התחלת תקופת ההארה לחיים של חפץ תחיית האומה בארצנו, כן יביאו אותנו המצוות התלויות בארץ לידי רוממות החיים, שעל פי צורתם השלמה הן נקבעו. וכל אשר נוסף להתבונן במהותן של המצוות התלויות בארץ כולן, ונראה כמה רחוקות הן מאתנו, כמה היינו צריכים להיות בתנאים יותר בריאים וחזקים, עד שיהיו אלה המצוות מתקיימות בהם, כן יגדל בנו החשק לקים באהבה וביקר את אותו החלק, שאנו יכולים לקימו בתור זכר לדבר, זכר קדש, זכרון לחיים שלמים, שיבואו לנו בבוא תשועה שלמה לעמנו על אדמתנו לתשועת עולמים, ואשר בקימנו אותו עכשיו הננו מעשירים את נשמת אומתנו באותה אש הקדש, אשר תהיה לשלהבת הקדש מלאת החיים לעת חיה.

12  
כשאנו מקיימים עתה מצוות תרומה ומעשר, גם בשעה שאין לנו כל היסודות הממשיים שמצוות אלו בנויות עליהן, "לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו", הנה

החזיון מתיצב לפנינו והננו מתמלאים רוח שירה רוממה בתעופת נשרים, לעמת האורה של הימים המאשרים המחכים לאמתנו על אדמתנו הברוכה. הנה המקדש על מכונו לגאון ולכבוד לכל הגויים והממלכות, והנה אנו נושאים ברנה אלמות ארץ חמדתנו, באים ברוח מלא חפש אמתי ובטחה טהורה אל הגרן והיקב המלאים בר ויין ולבנו שמח על טוב ארץ חמדה, והנה לפנינו מופיעים כהנים אנשי קדש משרתי מקדש ד' אלהי ישראל, לבם מלא אהבה וחסד, רוח הקדש שפוך על פניהם, וזוכרים אנו את כל רוממות רגשי הקדש אשר מלאנו בעת ראינו את פניהם בעלותנו לרגל בראותנו אותם בעמדם לשרת בקדש בתוך מקדשנו גאון עזנו ומחמד ענינו. כמה נהדרים ונעימים הם לנו, ועתה הנה גרנו המלא ברכת ד' מארץ חמדה זאת אשר הנחנו מאבותינו, וחלקי האנשים הללו, אנשי הרוח, אתנו הם. מאושרים אנו לתן להם את תרומתם בשמחה, מוצאים אנחנו בקרבנו רגש מרומם ועולים יחד עם התרומה אל אותו הגבה הרוחני ששם אנשי קדש הללו מתעלים, ונפשנו רוויה ממגד שמים. והנה הלויים, אלה הטובים והענגים אשר לקחו לבבנו בנעם זמרתם בקדש התקדש חג, כאשר עלינו לראות בהדרת כבוד מקדש אל בירושלים לראות את פני האדון ד' אלהי ישראל. פניהם הצהולים ועדינים מזכירים לנו את זמרתם קדש, ואנחנו מתעדינים בנחלי עדנים רוחניים ונותנים להם בלב מלא שמחה ואשר את חלקם את המעשר. עוד נראה בהר ד' במועד הקרוב, ומה ירהב לבבנו לראות אלה כהני ד' ולויו בעבודת קדשם ובשירת עזם. אשרי העם שככה לו אשרי העם שד' אלהיו<sup>42</sup>.

13  
לקדמוניות ולשלמות הננו מתגעגעים, והגעגועים הם געגועים אלהיים, חפץ טמיר מלא חיים עזיזים מקוריים ממקור חיי עולמים: ממלכה ומקדש, כהונה ונבואה, המטביעים את חותמם על כל קניני חיים הכוללים, שאין אנו פחותים ביחושם מכל העמים. מדה גדולה של גבורה חמרית, של מוסר אנושי, של כבוד לאמי, של עשר עממי ושל הרחבת החיים, דורשת היא לנו תכונת חיים כאלה, שמרגליות רוחניות מצינות ומפלאות מכל האדם אשר על פני האדמה, המצויות בנשמתנו הלאמית, יכולות להיות משבצות בקרבה, לשכלל את יפיה ולהוסיף לה אמץ וגבורה בפנימיותה, והוד ותפארת בחיצוניותה. האידאולוגיה שלנו של שלמות חיינו, אשר היא כה רחוקה ומפלאה, היא גם כן קרובה ומוחשה במלא נשמתנו, כל זמן שאין אנו עסוקים להשכיחה וכל זמן שאנו שומעים בקולנו הפנימי, המושך אותנו לתן מקום לזכרונות המחיים אותה גם בימי שפלותה, בהיות כאוב מארץ קולה<sup>43</sup>.

אורות, נ.